

ВІДПОВІДІ
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на рекомендації, викладені у звіті експертної групи
«Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми»
1481 Археологія
Рівень вищої освіти – магістр
спеціальність – 032 Історія та археологія

Співпраця з експертною групою під час акредитації освітньо-наукової програми «Археологія», ОР магістр, була змістовною й позитивною. Ми вдячні експертам за ґрунтовні обговорення й відзначені сильні сторони освітньої програми. Рекомендації слугуватимуть подальшому вдосконаленню ОНП у відповідності до цілей ОНП й узгоджень зі стейкхолдерами. Позитивно сприймаючи рекомендації ЕГ, вважаємо за доцільне висловити власні міркування щодо деяких із них.

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
Резюме. Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення	
<p>Слабкі сторони. Здобувачами ОНП не використовуються можливості участі у програмах міжнародної академічної мобільності, що пов'язано значною мірою з умовами пандемії та воєнного стану, фінансовою спроможністю...</p> <p>Рекомендації. Реалізувати упродовж поточного й наступних навчальних років передбачені локальними актами КНУТШ Положеннями від 29.06.2016 р. та 31.08.2018 р. можливості залучення здобувачів і НПП до програм академічної мобільності, зокрема міжнародної, через проекти та грантову діяльність.</p>	<p>КНУ створює широкі можливості для здобувачів освіти, в тому числі, пов'язані з академічною мобільністю. Відбувається регулярне інформування студентів про існуючі програми низкою способів: через Інтернет та фейсбук-сторінку відділу академічної мобільності; діяльність куратора з академічної мобільності історичного факультету.</p> <p>Вважаємо, що здобувачі вищої освіти досить активно використовують можливості програм міжнародної мобільності. Виходячи з наявних пропозицій закордонних колег, студенти ОНП беруть участь в археологічних експедиціях (О. Іванова, А. Дяченко), дослідницьких проектах (М. Орлик, Ю. Сухорукова), що засвідчено необхідними документами у відомостях самооцінки ОНП.</p> <p>Обмеження у мобільності, які виникли в результаті пандемії були компенсовані лекціями та консультаціями з провідними європейськими вченими та викладачами з допомогою дистанційних засобів. Така практика зустріла повну підтримку закордонних колег. Одним з прикладів є дистанційний курс лекцій в рамках проекту «Nature and Society in Prehistoric Europe», що був підтриманий Європейським Союзом через програму House of Europe.</p>
<p>Слабкі сторони. Використання можливостей неформальної освіти має епізодичний характер, оскільки вимоги та процедури визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти регламентовані відповідним положенням КНУТШ, яке прийнято тільки у лютому поточного року...</p>	<p><i>Університет заперечує що відсутність практики визнання результатів неформальної освіти може вважатися слабкою стороною програми чи ЗВО – це ідеологічно неправильна позиція</i></p> <p>Популяризація програм неформальної освіти не може бути завданням формальної освіти. Програми неформальної освіти створюють додаткові можливості формування освітньої траєкторії для здобувачів освіти. Програма яка не може бути реалізована на високому рівні без допомоги програм неформальної освіти є неповноцінною і недостатньо якісною.</p>

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>Рекомендації.</p> <p>Популяризувати можливості неформальної освіти здобувачів і практику зарахування її результатів. Внести до робочих програм навчальних дисциплін інформації щодо альтернативних можливостей опанування здобувачами певних результатів навчання в межах курсів/програм інформальної та/чи неформальної освіти.</p>	<p>Крім того, в Україні недержавні організації чи курси, які б забезпечували неформальне навчання в галузі археології відсутні з огляду на досить жорстку регламентацію у сфері досліджень археологічної спадщини. Дослідження пам'яток можливе виключно державними організаціями з наявністю низки вимог до авторів досліджень. З цієї причини, здобуття неформальної освіти по основним ОК поза межами державних інституцій є проблематичним.</p> <p>Неформальне навчання частково відбувається під час прослуховування студентами лекцій в міжнародних освітніх інституціях (Східноєвропейський університет – О. Іванова, Тюбінгенський університет – А. Кармаза, що вказано на с. 11 Відомостей про самооцінку), закордонних експедиціях (Молдова, Польща - А. Дяченко, О. Іванова). Сам характер неформальної освіти свідчить, що він не може бути жорстко регульованим та залежить від наявності пропозицій з боку зовнішніх організацій та мотивації самих студентів.</p> <p>Інформація щодо можливості визнання результатів неформального та/або інформального навчання за ОК чи за окремою частиною, видом навчальної роботи за освітнім компонентом відображається в робочих програмах навчальних дисциплін тільки в тих випадках, коли викладач може порекомендувати здобувачам курс неформальної освіти відомої йому (і гарантованої) якості, який здатний забезпечити опанування частини програмних результатів навчання визначених для даної дисципліни.</p> <p>Положення КНУ про валідацію і визнання результатів навчання здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка http://senate.univ.kiev.ua/?p=2271 було розроблено після набрання чинності наказу Міністерства освіти і науки України за №130 «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» - до того часу всі дії університетів України із визнання результатів навчання неформальної освіти були незаконними.</p>
<p>Слабкі сторони.</p> <p>Дещо ускладнений доступ до вебсайту історичного факультету, його функціональні недоліки...</p> <p>Рекомендації.</p> <p>На офіційному вебсайті КНУТШ розмістити з метою популяризації інформацію про ОНП, особливості освітнього процесу на ній, а також відгуки, зауваження та рекомендації стейкхолдерів, що надійшли під час громадського обговорення програми та змін до неї,</p>	<p>Основна інформація по ОНП викладена на сайті кафедри археології та музеєзнавства.</p> <p>При аналізі сильних сторін Критерію 9 ЕГ зазначає, що забезпечена достатня прозорість та публічність діяльності ЗВО, а також доступність для всіх учасників освітнього процесу ОНП.</p> <p>Крім того, вважаємо зручність чи доступність інформації на тому чи іншому сайті достатньо суб'єктивним явищем.</p> <p>Результати обговорення ОНП, протоколи засідань кафедри, зауваження та рекомендації, що надійшли під час громадського обговорення і т.п. є внутрішніми документами та</p>

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
результати опитувань щодо якості викладання та самої ОНП	необов'язкові для оприлюднення. Оприлюднення їх на сайті перевантажить інтерфейс сайту для пересічного відвідувача і ускладнить швидкий пошук необхідної інформації. За прийнятті рішення щодо врахування чи не врахування пропозицій несе відповідальність гарант освітньої програми, який оцінює всі рекомендації. Правильність і обґрунтованість рішень гаранта обговорюються також на засіданнях кафедри, навчально-методичної комісії та Вченої ради історичного факультету.
Рекомендації. Упорядкувати систему залучення до викладання провідних викладачів і науковців з відомих зарубіжних університетів у якості запрошених лекторів	Лекції провідних викладачів та науковців з відомих зарубіжних університетів у якості запрошених лекторів відбуваються з певною сталістю на умовах виконання певних грантових проєктів. Протягом останніх трьох років були прочитані лекції та проведено консультації з викладачами з Познані, Жешува, Берну, Парижу, Феррари, Загреб та тощо.
Рекомендації. Удосконалити систему вибору навчальних дисциплін за вибором здобувачів, уникнувши обов'язковості вибору конкретної дисципліни для всіх здобувачів за блочним принципом.	Можливості здобувачів ОНП щодо вільного вибору дисциплін регулюються Положенням про порядок реалізації студентами КНУТШ права на вільний вибір дисциплін і положенням про організацію освітнього процесу в КНУТШ, відповідно до п.п. 2.2.2-2.2.7 якого здобувачі освіти мають безумовне право обрати навчальні дисципліни з обов'язкових та вибіркових частин навчальних планів інших спеціальностей того самого рівня, а за умови погодження із деканом факультету / директором інституту – з програм іншого рівня.
Рекомендації. Розробити новий ОК для оволодіння здобувачами знаннями та вміннями моніторингу, фіксації втрат, визначення збитків та можливостей консервації і збереження пам'яток археологічної спадщини в умовах війни. Передбачити вивчення особливостей управління нерухомою і рухомою культурною спадщиною в умовах воєнних конфліктів в ОК “Правові аспекти охорони культурної спадщини” та “Менеджмент і маркетинг в музейній справі”.	Необхідність відповідних змін було визначено в якості перспектив подальшого розвитку ОНП у відомостях самооцінки. Слід відмітити, що запровадження нового ОК, пов'язаного з особливостями фіксації втрат археологічної спадщини в умовах воєнних конфліктів вимагає розробки відповідного методологічного забезпечення. Археологічні інституції почали розробку відповідних методологічних принципів (автоматизація процесу моніторингу, методика визначення втрат, підрахунок збитків, застосування методів віддаленого дослідження) тільки з кінця літа 2022 року: було створено Моніторингову археологічну експедицію в Інституті археології НАН України та міжгалузеву Групу моніторингу археологічних ландшафтів, яка діє за участю викладачів та студентів ОНП. Відповідно, методологічні розробки цих організацій будуть покладені в основу для створення нового ОК в перспективі. В робочій програмі ОК «Правові аспекти охорони культурної спадщини» викладається тема «Міжнародне право та охорона культурної спадщини в умовах війн, збройних конфліктів та природних катаклізмів», що відповідає актуальним проблемам збереження спадщини. Розробка нового ОК з робочою назвою “Археологічна спадщина в умовах війни”, метою якого стане навчання студентів практикам моніторингу, фіксації втрат, визначення збитків та можливостей консервації і збереження пам'яток археологічної спадщини в умовах війни, а також внесення відповідних змін у програми дисциплін “Правові аспекти охорони культурної спадщини” та “Менеджмент і маркетинг в музейній справі”, визначено в якості

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
	<p><i>перспектив</i> розвитку ОП упродовж найближчих 3 років у Відомостях самооцінювання ОНП (Розділ 11, с. 24).</p>
<p>Рекомендації. Створити онлайн-курси лекцій з археології для тих здобувачів освіти, які не мають профільної історичної освіти рівня «бакалавр».</p>	<p>Онлайн-курси лекцій та окремі відеолекції по археології, преісторії та антропології наявні на сайті кафедри http://www.archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=category&id=230&Itemid=101, ютуб-каналі Paleoethnological Research https://www.youtube.com/channel/UC_zug-jhjh6l0mym2HOZmw. - “Археологія України”: https://youtube.com/playlist?list=PL7Q74aWPLwfj_aQaiUKvLZD-3m_YRm67V; - “Популярна антропологія”: https://youtube.com/playlist?list=PL7Q74aWPLwfhJD16RLTUvAh5wMMvw132. Вони викладені у вільний доступ, пропонуються в якості додаткових матеріалів у робочих програмах та рекомендуються студентам для отримання базових знань з цих дисциплін. Крім того, абітурієнти - випускники інших спеціальностей, що вступають на ОНП перевіряють свій рівень володіння знаннями з археології під час фахового іспиту.</p>
<p>Рекомендації. Поглибити набуття здобувачами навичок застосування методів оцифрування та 3D візуалізації археологічних предметів та об’єктів, створення віртуальних екскурсій.</p>	<p>Набуття здобувачами навичок застосування методів оцифрування та 3D візуалізації археологічних предметів та об’єктів, створення віртуальних екскурсій відбувається в процесі проходження ОК Науково-дослідна виробнича практика (музейна археологія). Викладачі ОНП брали участь у проєкті 3D History for Ukraine (http://vovkcenter.org.ua/en/2022/09/04/3830/, https://youtu.be/0hvx5guianw?t=16257), мета якого полягала у зібранні коштів на 3D сканер з подальшим його застосуванням в музейних фондах України. Апробація сканеру відбувалась на кафедрі археології та музеєзнавства на матеріалах колекцій Археологічного музею КНУТШ. Ця практика стане основою для розробки відповідних змін до ОК та впровадження методів візуалізації археологічних предметів та об’єктів у навчальний процес. Посилення уваги до методів оцифрування та 3D візуалізації археологічних предметів та об’єктів, створення віртуальних екскурсій <i>визначено в якості перспектив</i> розвитку ОП упродовж найближчих 3 років у Відомостях про самооцінювання ОНП (Розділ 11, с. 24).</p>
<p>Рекомендації. Запровадити перевірку на наявність текстових запозичень курсових робіт здобувачів ОНП.</p>	<p>Ця рекомендація не базується на чинній нормативній базі, і не враховує відмінності цілей курсових робіт від кваліфікаційних робіт. Відповідно до нормативних документів КНУТШ, що регулюють питання дотримання академічної доброчесності (а саме, Положення про організацію освітнього процесу, Етичного кодексу КНУ та Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату) обов’язковою є перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів освіти. Наукові керівники курсових та магістерських робіт є знаними фахівцями та орієнтуються у джерелах та літературі з археології. Тому відповідальність за академічну доброчесність</p>

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
	<p>студентів під час написання курсових робіт покладається в першу чергу на керівника. За необхідності, на запит наукового керівника, курсова робота може перевірятись на наявність текстових запозичень.</p> <p>З іншого боку, з огляду на дослідницький характер ОНП, керівники радять студентам дотримуватись обраної тематики досліджень впродовж двох років навчання. В такому випадку, текст курсової роботи часто використовується при написанні більш широкого дипломного проєкту і, відповідно, магістерська може включати в себе певні аспекти курсової. За перевірки обох робіт на наявність текстових запозичень програмою Unicheck, можлива ситуація, коли при перевірці кваліфікаційних робіт система буде розпізнавати високий відсоток запозичень з попередньо захищеної курсової роботи. Це може спричинити ситуацію, коли оригінальна дослідницька робота та авторський текст магістерської отримують характеристику як самоплагіат.</p> <p>Враховуючи, що переважна більшість магістрантів вступає на програму з визначеною ними тематикою, і продовжують працювати за обраним напрямком досліджень протягом двох років, цілком достатнім є перевірка на наявність текстових запозичень тільки кінцевого наукового продукту - магістерської роботи.</p>
Критерій 1. Проєктування та цілі освітньої програми	
<p>Підкритерій 1.1. Унікальність ОНП визначає її дослідницький характер, що передбачає постійне вивчення археологічної спадщини з залученням студентів до польової, лабораторної та реконструктивної складових наукового процесу та подальшим впровадженням результатів досліджень в освітній процес.</p> <p>Підкритерій 1.3 Модель ОНП створена з урахуванням досвіду підготовки археологів в КНУТШ (кафедра археології та музеєзнавства була єдиною в Україні, що забезпечувала підготовку фахівців-археологів, нині аналогічна ОНП є у НАУКМА). Використано досвід інших ЗВО України та зарубіжних країн, з яким познайомилися члени проєктної групи ОНП і НПП під час стажувань, гостьових лекцій і конференцій, спільних проєктів, аналізу інформації у відкритому доступі.</p>	<p>В Описі програми вказано, що її мета - “Надати освіту з історії та археології з широким доступом до працевлаштування у профільних інституціях; сформувати фахові компетентності для реалізації професійних завдань, підготувати фахівців в галузі музейництва та пам’яткоохоронної справи, наукових співробітників у сфері археології”. В описі фокусу програми вказано, що “здобувані отримують знання, вміння і навички, необхідні для роботи в наукових профільних установах та навчальних закладах, музеях археологічного профілю”.</p> <p>Придатність до працевлаштування визначена як “Науково-педагогічна діяльність в системі освіти, науково-дослідна робота в пам’яткоохоронних та музейних установах, в туристичній сфері, в аналітично-інформаційних інституціях”; .</p> <p>Також в Розділі 3 опису вказано, що випускникам можуть бути присвоєні професійні кваліфікації археолога та молодшого наукового співробітника за умови виконання певних вимог (наводяться в цьому ж розділі).</p> <p>Вважаємо, що придатність до працевлаштування випускників цілком конкретизовано в описі ОНП.</p> <p>Номери професій археолога та молодшого наукового співробітника за національним Класифікатором професій вказуються в Навчальному плані ОНП.</p>

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.</p> <p>Сильні сторони. КНУТШ – єдиний у державі заклад, який реалізує ОНП «Археологія» у такому обсязі. Мета та цілі ОНП чітко визначені та цілком корелюються зі «Стратегічним планом розвитку Університету на період 2018-2025 року». Фундаментальність підготовки здобувачів. Системна робота щодо залучення стейкхолдерів до формулювання цілей та програмних результатів навчання, удосконалення ОНП. Можливості для надання стейкхолдерами пропозицій щодо формування та удосконалення ОНП (опитування, рецензування та надання відгуків, в тому числі з використанням соціальних мереж). Цілі ОНП і ПРН базуються на системному аналізі та врахуванні досвіду програм зарубіжних університетів. Позитивні практики. Системна робота щодо залучення стейкхолдерів до формулювання цілей та ПРН, удосконалення ОНП. Широке використання міжнародного досвіду підготовки фахівців з археології. Модель ОНП «Археологія» створена й оновлюється з урахуванням багатолітніх традицій підготовки археологів в КНУТШ, кращих освітніх стандартів, врахування досвіду вітчизняних і зарубіжних університетів. Перспективи ОНП чітко визначені у програмах розвитку історичного факультету, кафедри археології та музеєзнавства.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.</p> <p>Слабких сторін не виявлено. Рекомендації. Конкретизувати в ОНП придатність випускників до працевлаштування, зокрема з можливим використанням національного Класифікатора професій.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 1.</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.</p> <p>Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики ОНП у контексті критерію 1</p>	<p>Унікальність ОНП та її практик засвідчується тим, що магістерська програма з археології наявна лише у двох ВНЗ - КНУТШ та НУ «Києво-Могилянська академія». В той же час, слід констатувати, що набір освітніх компонентів ОНП є абсолютно унікальним і не повторює жодну програму. Особливістю пропонованих курсів є їхній комплексний та проблемний характер, що відрізняє програму від традиційного розташування курсів за хронологічним принципом (археологія палеоліту - мезоліту - неоліту ... тощо). В основі низки навчальних дисциплін ОНП лежить окремий підхід або метод: типологічний (Археологічна типологія та класифікація), палеоекологічний (Природа і суспільство в первісній Європі), палеогеографічний (Археологія антропогену), реконструктивний (Соціально-економічні реконструкції за археологічними джерелами), за допомогою яких розкриваються особливості поведінкової та матеріальної культури від найдавніших часів до доби середньовіччя.</p> <p>Зважаючи на відсутність реальних зауважень та слабких сторін і на відмічені ЕГ зразкові практики, фактичну унікальність ОНП (зазначену, зокрема в Загальних враженнях про програму, описі підкритеріїв 1.1, 1.3), вважаємо що програма за даним критерієм може бути оцінена на рівні А.</p>

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>(фундаментальність підготовки здобувачів, що є релевантною професійним вимогам до працевлаштування випускників, широке використання кращих практик й залучення стейкхолдерів до формулювання цілей і ПРН) які однак не є унікальними, експертна група дійшла висновку, що ОНП «Археологія» спеціальності 032 «Історія та археологія» та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають рівню В за критерієм 1.</p>	
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	
<p>Підкритерій 2.2. Експертна група детально проаналізувала робочі програми навчальних дисциплін. З'ясовано, що 2022 році було оновлено лише 50% програм. Вісім програм (50%) були затверджені у 2021 р., зокрема, ""Психологія вищої школи"", ""Правові аспекти охорони культурної спадщини"", ""Теоретична антропологія"" та ін.</p> <p>Підкритерій 2.8. Загальний обсяг навчального часу за навчальним планом складає 120 кредитів ЄКТС (3600 год.), з яких обсяг аудиторних занять становить 860 год. (24 %), а обсяг самостійної роботи – 2170 год. (60,2 %), що не відповідає нормі Положення про організацію .... (п.5.2.5. кількість годин навчальних занять становить від 25% до 33% від загального обсягу навчального часу магістра).</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2. Структура та зміст ОНП загалом відповідають вимогам законодавства в аспекті співвідношення освітніх компонент, реальності навантаження здобувачів вищої освіти. Освітні компоненти відповідають предметній області ОНП і поділяються на 2 групи; теоретичні та ОК практичної підготовки. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft</p>	<p>Робочі програми навчальних дисциплін, що були затверджені в 2021 році були належним чином розглянуті та пролонговані на 2022/23 навчальний рік.</p> <p>Пункт 5.2.5 Положення про організацію освітнього процесу КНУ https://knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2_022.pdf вказує “Кількість годин навчальних занять у навчальних дисциплінах планується з урахуванням досягнутої здобувачами освіти здатності навчатися автономно та становить (у відсотках до загального обсягу навчального часу, для денної форми навчання): від 33 до 67 – за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, від 33 до 50 – за рівнями молодшого бакалавра та бакалавра, від 25 до 33 – за рівнем магістра, від 15 до 25 – за рівнем доктора філософії”</p> <p>ЕГ в своїх розрахунках не враховує що підготовка курсових та кваліфікаційних робіт не передбачає аудиторних занять. Навчальний план ОНП містить одну навчальну дисципліну на 5 кредитів (ОК 6) 150 годин загалом, з них 50 - навчальних, 100 - самостійної роботи (тобто 33% навчальних годин); компоненти на 4 кредити (ОК 1, 2, 7, 9, 15,17, ВК 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.7, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.7) 120 годин загалом, з них 40 - навчальних, 80 - самостійної роботи (тобто 33% навчальних годин); компоненти на 3 кредити (ОК 3, 4, 5, 8, 16, 18, 19, 20, 21, ВК 1.6, ВК 2.6, усі ВК 3 (дисципліни вибору з переліку)) 90 годин загалом, з них 30 - навчальні, 60 - самостійної роботи (тобто 33% навчальних годин); Тобто, розподіл годин між аудиторною та самостійною роботою студентів повністю відповідає вказаному Положенню. Крім того, самостійною роботою здобувачів освіти є підготовка курсової (1 кредит, 30 годин самостійної роботи) та кваліфікаційної роботи (14 кредитів, 420 годин самостійної роботи).</p>

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>skills) через участь у процесі організації та проведення наукових заходів, асистентської практики тощо. Експертна група також констатує високий рівень практичної підготовки здобувачів вищої освіти ОНП, що дозволяє здобути їм компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.</p> <p>Слабкими сторонами ОНП, на думку ЕГ, є те, що частка аудиторних занять в загальному обсязі навчального часу за навчальним планом ОНП складає 24 %, а обсяг самостійної роботи – 60,2 %, що не відповідає нормі Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ (п.5.2.5. кількість годин навчальних занять становить від 25% до 33% від загального обсягу навчального часу магістра). Рекомендації. Збільшити частку аудиторних годин в загальному обсязі навчального часу за навчальним планом ОНП до 25%.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 2. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2. Критерій 2 загалом відповідає рівню В. Реальні освітні практики, зміст і якість навчального процесу (що було встановлено під час зустрічей) переважно відповідають вимогам критерію. Наявні зауваження (не відповідність співвідношення частки аудиторних занять та обсягу самостійної роботи в загальному обсязі навчального часу за навчальним планом ОНП) не критичні та стосуються приведення ОНП у відповідність з вимогами Стандарту вищої освіти... на формальному рівні.</p>	<p>Таким чином, розподіл годин в межах навчальних дисциплін відповідають нормам Положення про організацію освітнього процесу в КНУ, тобто слабкі сторони ОНП за Критерієм 2 фактично відсутні. Вважаємо, що немає підстав знижувати оцінку до рівня В, пропонуємо оцінити програму за даним критерієм на рівні А.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p>	
<p>Підкритерій 3.2 Правила прийому на 2023 р. на час проведення акредитаційної експертизи ще не затверджені.</p>	<p>На момент роботи ЕГ 4-6 квітня 2023 року не були затверджені правила прийому МОН України. Згідно чинного законодавства ЗВО України мали оприлюднити свої правила прийому до 30 квітня 2023 року включно, що й було виконано Університетом 29 квітня (https://vstup.knu.ua/images/2023/Правила_прийому_2023.pdf).</p>

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3. Чіткі та зрозумілі правила вступу на навчання за ОНП, які доступні для вступників, усіх учасників освітнього процесу. У ЗВО розроблені зрозумілі та деталізовані правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3. Слабкі сторони. Здобувачами не використовуються можливості участі у програмах міжнародної академічної мобільності, що пов'язано значною мірою з умовами пандемії та воєнного стану, фінансовою спроможністю здобувачів. Використання можливостей неформальної освіти має епізодичний характер, оскільки вимоги та процедури визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти регламентовані відповідним положенням КНУТШ, яке прийнято тільки у лютому поточного року. Рекомендації. Реалізувати упродовж поточного й наступних навчальних років передбачені локальними актами КНУТШ Положеннями від 29.06.2016 р. та від 31.08.2018 р. можливості залучення здобувачів і НПП до програм академічної мобільності, зокрема міжнародної, через проекти та грантову діяльність. Популяризувати можливості неформальної освіти здобувачів і практику зарахування її результатів. Внести до робочих програм навчальних дисциплін інформації щодо альтернативних можливостей опанування здобувачами певних результатів навчання в межах курсів/програм інформальної та/чи неформальної освіти.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 3. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.</p>	<p>КНУ створює широкі можливості для здобувачів освіти, в тому числі, пов'язані з академічною мобільністю. Відбувається регулярне інформування студентів про існуючі програми низкою способів: через Інтернет та фейсбук-сторінку відділу академічної мобільності; діяльність куратора з академічної мобільності історичного факультету.</p> <p>Вважаємо, що здобувачі вищої освіти досить активно використовують можливості програм міжнародної мобільності. Виходячи з наявних пропозицій закордонних колег, студенти ОНП беруть участь в археологічних експедиціях (О. Іванова, А. Дяченко), дослідницьких проектах (М. Орлик, Ю. Сухорукова), що засвідчено необхідними документами у відомостях самооцінки ОНП.</p> <p>Обмеження у мобільності, які виникли в результаті пандемії були компенсовані лекціями та консультаціями з провідними європейськими вченими та викладачами з допомогою дистанційних засобів. Така практика зустріла повну підтримку закордонних колег. Одним з прикладів є дистанційний курс лекцій в рамках проекту «Nature and Society in Prehistoric Europe», що був підтриманий Європейським Союзом через програму House of Europe.</p> <p><i>Університет заперечує тезу про те що відсутність практики визнання результатів неформальної освіти у програмах формальної освіти може бути визначене як слабка сторона програми – це ідеологічно хибна позиція.</i></p> <p><i>В чому недолік програми яка повністю виконує зобов'язання перед здобувачем, повністю задовольняє запити здобувача своїми силами, не відсилаючи його до програм невідомої якості невідомо де?</i></p> <p>Згідно визнаних в ЕПВО (в ЕС, в європейських агенціях забезпечення якості) підходів недоліками може бути невиправдане зарахування результатів навчання неформальної та/або інформальної освіти, недотримання вимог забезпечення якості при такому перезарахуванні, безпідставне виставлення занижених чи завищених оцінок при перезарахуванні, безпідставна відмова у розгляді заяви на перезарахування.</p> <p>Згідно документів ЄС неформальна освіта є викликом для закладів формальної освіти, але в жодному документі не сказано що ЗВО повинні не те що примучувати, але й (на відміну від академічної мобільності) заохочувати здобувачів опановувати програми неформальної освіти.</p> <p>Популяризація програм неформальної освіти не може бути завданням формальної освіти. Програми неформальної освіти створюють додаткові можливості формування освітньої траєкторії для здобувачів освіти. Програма яка не може бути реалізована на високому рівні без допомоги програм неформальної освіти є неповноцінною і недостатньо якісною.</p>

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>Ураховуючи, що вимоги підкритеріїв 1 і 2 виконуються повністю (правила вступу враховують особливості даної ОНП, є загальнодоступними, чіткими, не містять дискримінаційних положень), вимоги підкритеріїв 3 і 4 частково (наявні всі необхідні умови для визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО та неформальній освіті тощо, але відсутня відповідна практика щодо останньої), експертна група дійшла висновку про загальну відповідність ОНП «Археологія» вимогам за критерієм 3. Зазначені недоліки не мають істотного негативного впливу на якість реалізації ОНП «Археологія» за критерієм 3 і вказують не стільки на необхідність усунення слабких сторін, скільки на шляхи подальшого удосконалення ОНП за цим критерієм.</p>	<p>Крім того, в Україні недержавні організації чи курси, які б забезпечували неформальне навчання в галузі археології відсутні з огляду на досить жорстку регламентацію у сфері досліджень археологічної спадщини. Дослідження пам'яток можливе виключно державними організаціями з наявністю низки вимог до авторів досліджень. З цієї причини, здобуття неформальної освіти по основним ОК поза межами державних інституцій є проблематичним.</p> <p>Неформальне навчання частково відбувається під час прослуховування студентами лекцій в міжнародних освітніх інституціях (Східноєвропейський університет – О. Іванова, Тюбінгенський університет – А. Кармаза, с. 11 Відомостей про самооцінку), закордонних експедиціях (Молдова, Польща - А. Дяченко, О. Іванова). Сам характер неформальної освіти свідчить, що він не може бути жорстко регульованим та залежить від наявності пропозицій з боку зовнішніх організацій та мотивації самих студентів.</p> <p>Інформація щодо можливості визнання результатів неформального та/або інформального навчання за ОК чи за окремою частиною, видом навчальної роботи за освітнім компонентом відображається в робочих програмах навчальних дисциплін тільки в тих випадках, коли викладач може порекомендувати здобувачам курс неформальної освіти відомої йому (і гарантованої) якості, який здатний забезпечити опанування частини програмних результатів навчання визначених для даної дисципліни.</p> <p>Положення КНУ про валідацію і визнання результатів навчання здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка http://senate.univ.kiev.ua/?p=2271 було розроблено після набрання чинності наказу Міністерства освіти і науки України за №130 «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» - до того часу всі дії ЗВО України які визначали в якості освітніх компонентів результати навчання здобуті у неформальній освіті не відповідали вимогам ЕС і ЕПВО. .</p>
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	
<p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.</p> <p>Форми та методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Цілі, зміст та критерії оцінювання є зрозумілими учасникам освітнього процесу. Надання доступної, зрозумілої та актуальної інформації щодо освітнього процесу. Викладачі оновлюють зміст освіти на</p>	<p>Університет висловлює вдячність за високу оцінку сильних сторін та позитивних практик ОНП за цим критерієм.</p>

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі; до переліку рекомендованої літератури включено наукові публікації та навчальні посібники викладачів. Теоретичний курс навчання на ОНП поєднується з практичними заняттями в археологічній лабораторії. Здобувачі долучаються до виконання наукових проєктів, в тому числі - й міжнародних. Підтримується міжнародна академічна мобільність та міжнародні академічні проєкти студентів та викладачів у поєднанні з навчальним процесом.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.</p> <p>Слабких сторін не виявлено. Рекомендації відсутні.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 4.</p> <p>Рівень А</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.</p> <p>Зважаючи на сильні сторони та позитивні практики (форми і методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання, відповідають студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи; перевагу віддають методам навчання з високим рівнем пізнавальної активності та самостійності здобувачів – метод проблемного викладу, евристичний, дослідницький; учасники освітнього процесу вчасно отримують усю необхідну інформацію, яка є доступною та зрозумілою; викладачі оновлюють робочі програми ОК, враховуючи новітні наукові досягнення і сучасні практики у галузі археології та власні наукові напрацювання; теоретичний курс навчання на ОНП поєднується з практичними заняттями в археологічній лабораторії. Студенти долучаються до виконання наукових проєктів, в тому числі - й міжнародних.), експертна група дійшла висновку, що ОНП повністю відповідає якісним характеристикам вимог усіх підкритеріїв критерію 4. Навчання і викладання за освітньою програмою має взірцевий характер і відповідає рівню А.</p>	
<p align="center">Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p>	

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5. У КНУТШ визначено чіткі й зрозумілі форми контрольних заходів, які регулюються відповідними нормативно-правовими документами та дозволяють встановити досягнення здобувачами ОНП результатів навчання. Позитивною практикою об'єктивності оцінювання, на думку ЕГ, є долучення до проведення іспитів кількох викладачів. Політика ЗВО щодо дотримання академічної доброчесності визначена відповідними положеннями та популяризується в навчальному процесі. Перевірка академічних робіт на наявність текстових запозичень у системі Unichesk якісно імplementована в освітній процес.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5. ЕГ рекомендує, запровадити практику перевірки курсових робіт здобувачів ОНП на наявність текстових запозичень.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 5. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5. ЕГ вважає, що ОНП «Археологія» відповідає рівню В за Критерієм 5. Інформативне наповнення про форми контрольних заходів та критерії їх оцінювання відображено у відповідних документах КНУТШ, робочих програмах ОК та вчасно доводиться до відома здобувачів вищої освіти. Політика дотримання академічної доброчесності регламентована відповідними документами ЗВО та популяризується серед студентів у навчальному процесі. Разом з тим, ЕГ радить впровадити процедуру перевірки всіх видів робіт здобувачів на наявність текстових збігів та встановлення рівня унікальності.</p>	<p>Ця рекомендація не базується на чинній нормативній базі, і не враховує відмінності цілей курсових робіт від кваліфікаційних робіт.</p> <p>Відповідно до нормативних документів КНУТШ, що регулюють питання дотримання академічної доброчесності (а саме, Положення про організацію освітнього процесу, Етичного кодексу КНУ та Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату) обов'язковою є перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів освіти.</p> <p>Наукові керівники курсових та магістерських робіт є знаними фахівцями та орієнтуються у джерелах та літературі з археології. Тому відповідальність за академічну доброчесність студентів під час написання курсових робіт покладається в першу чергу на керівника. За необхідності, на запит наукового керівника, курсова робота може перевірятись на наявність текстових запозичень.</p> <p>З іншого боку, з огляду на дослідницький характер ОНП, керівники радять студентам дотримуватись обраної тематики досліджень впродовж двох років навчання. В такому випадку, текст курсової роботи часто використовується при написанні більш широкого дипломного проекту і, відповідно, магістерська може включати в себе певні аспекти курсової. За перевірки обох робіт на наявність текстових запозичень програмою Unichesk, можлива ситуація, коли при перевірці кваліфікаційних робіт система буде розпізнавати високий відсоток запозичень з попередньо захищеної курсової роботи. Це може спричинити ситуацію, коли оригінальна дослідницька робота та авторський текст магістерської отримають характеристику як самоплагіат.</p> <p>Враховуючи, що переважна більшість магістрантів вступає до магістратури з визначеною ними тематикою, і продовжують працювати за обраним напрямком досліджень протягом двох років, цілком достатнім є перевірка на наявність текстових запозичень тільки кінцевого наукового продукту - магістерської роботи.</p>
Критерій 6. Людські ресурси	
<p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6. Кафедра археології та музеєзнавства є знаним центром підготовки фахівців-археологів в Україні, формування та</p>	<p>Університет висловлює вдячність за високу оцінку сильних сторін та позитивних практик ОНП за цим критерієм.</p>

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>розбудови академічного середовища; розробка та впровадження навчальних курсів на ОНП здійснюється знаними українськими вченими-археологами; професійна/академічна кваліфікація викладачів відповідає меті та завданням ОНП і дозволяє досягти цілей програми та ПРН; конкурсний добір викладачів є прозорим. Зацікавленість працедавців до процесу підготовки за ОНП «Археологія», що підтверджено змістом укладених угод та широким спектром їх реалізації. ЗВО створює умови для розвитку викладацької майстерності. Позитивні практики. Широка залученість до ОНП «Археологія» професіоналів-практиків, експертів галузі, представників працедавців. Наявність ряду діючих угод про співпрацю з закордонними ЗВО, активне залучення НПП до їх реалізації.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.</p> <p>Слабких сторін не виявлено. Рекомендації відсутні.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 6.</p> <p>Рівень А</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.</p> <p>Зважаючи на сильні сторони та позитивні практики (кафедра археології та музеєзнавства є знаним центром підготовки фахівців-археологів в Україні, формування та розбудови академічного середовища; розробка та впровадження навчальних курсів на ОНП здійснюється знаними українськими вченими-археологами; професійна/академічна кваліфікація викладачів відповідає меті та завданням ОНП і дозволяє досягти цілей програми та ПРН; конкурсний добір викладачів є прозорим; до організації та реалізації освітнього процесу за ОНП залучаються працедавці, експерти галузі, професіонали-практики), експертна група дійшла висновку, що ОНП повністю відповідає якісним характеристикам вимог усіх підкритеріїв критерію 6. Кадрове забезпечення освітньої діяльності за нею має взірцевий характер і відповідає рівню А.</p>	

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	
<p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7. На думку ЕГ, матеріально-технічна база та освітнє середовище КНУТШ, повністю сприяє успішній реалізації ОНП «Археологія» та заявленим у ній ПРН. У ЗВО наявна чітка й зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій, яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу, що підкріплено відповідною нормативною базою. ЕГ відзначає високий рівень комунікації між здобувачами та НПП.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7. Слабких сторін не виявлено. ЕГ рекомендує <i>практично унормувати систему опитування здобувачів ОНП «Археологія» у відповідності до пп. 2.4 та 2.5 Положення про опитування здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників КНУТШ, зокрема: проводити опитування здобувачів з метою отримання інформації про якість роботи конкретної ОНП, а також опитування про якість викладання конкретних дисципліни.</i></p> <p>Рівень відповідності Критерію 7. Рівень А</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7. На думку ЕГ, освітня діяльність в межах ОНП «Археологія» повністю відповідає визначеному критерію. Матеріально-технічна база та інфраструктура КНУТШ дають можливість максимально досягти окреслених цілей та програмних результатів навчання, ЗВО на належному рівні забезпечує різновекторну підтримку здобувачів вищої освіти. Створений освітній простір є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, дає змогу задовольнити їхні потреби та інтереси та досягнути визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. Зразковим, на думку ЕГ, є створення відповідних умов для осіб з особливими освітніми потребами.</p>	<p>Університет висловлює вдячність за високу оцінку сильних сторін та позитивних практик ОНП за цим критерієм.</p> <p>Зазначимо також, що здобувачі, випускники ОНП та стейкхолдери регулярно беруть участь в онлайн-опитуваннях щодо якості та актуальності програми, яке проводиться факультетом соціології (наприклад, щорічне моніторингове опитування UNIDOS (https://bit.ly/31EzzmW)).</p> <p>На ОНП навчається, як правило, до 10 здобувачів, тому окремі опитування по цій освітній програмі проводити, участь в яких студентів є добровільною, можуть бути не ефективними, насправді в таких ситуаціях соціологічна наука рекомендує проводити не опитування а зустрічі у форматі фокус груп, що регулярно і здійснює гарант програми.</p>

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	
<p>Підкритерій 8.3 З метою більш ефективного врахування пропозицій працедавців ЕГ рекомендує запровадити регулярні опитування серед працедавців щодо рівня задоволеності професійними навичками випускників та студентів.</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8. Здійснюється активна та постійна співпраця з працедавцями щодо обговорення перспектив розвитку ОНП, враховуються їхні пропозиції при оновленні ОНП. Кафедрою та Відділом забезпечення якості освіти проводяться опитування здобувачів і випускників, які дозволяють враховувати їхні пропозиції щодо поліпшення системи якості освіти.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8. Слабкі сторони: відсутні Рекомендації: продовжити вивчення та узагальнення вітчизняного та міжнародного досвіду з питань моніторингу якості освіти.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 8. Рівень А</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8. У КНУТШі налагоджено систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, діють відповідні положення, відділ внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ЗВО та науково-методична комісія історичного факультету. Процедури перегляду ОНП становлять цілісну систему постійної інституційної уваги до якості освіти та відповідають встановленим в ЗВО нормам. Гарант ОНП працює в єдиній, з іншими підрозділами університету, системі показників моніторингу якості. Перевагами ОНП є організація та аналіз оцінювання здобувачами якості освітньої діяльності не лише при вивченні навчальних дисциплін, а й після працевлаштування випускників (анкети випускників).</p>	<p>Анкета опитування працедавців відпрацьована соціологічними службами університету і у цьому році запускається в повному обсязі</p> <p>На сайті кафедри в розділі Випускники кафедри оприлюднено анкету, яка включає 15 запитань щодо якісних характеристик ОНП, пропозицій та рекомендацій по її покращенню (http://archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=article&id=74&Itemid=113), що відмічено в описі Підкритерію 8.1.</p> <p>Крім того, відбувається регулярне неформальне спілкування колективу кафедри та гаранту ОНП з колегами, організаціями-партнерами та працедавцями в ході різних наукових заходів (конференції, круглі столи, проекти тощо) та під час роботи в цих установах та ГО (Інститут археології НАН України, Спілка археологів України, Міністерство культури та інформаційної політики тощо).</p> <p>Вивченням і узагальненням вітчизняного та міжнародного досвіду з питань моніторингу якості освіти, а також адаптацією виявлених гарних практик до нормативно-правового поля України і їх впровадженням до системи забезпечення якості Університету. Університет висловлює вдячність за високу оцінку сильних сторін та позитивних практик ОНП за цим критерієм</p>

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>Унікальною є впроваджена в рамках ОНП система зворотнього зв'язку (власний Телеграм-канал), за допомогою якої здобувачі отримують консультативну та методичну допомогу. До переваг ОНП відноситься організація практичної підготовки здобувачів, які отримують не лише якісні знання, а й передовий професійний досвід, що було неодноразово підтверджено на вітчизняному та європейському рівнях.</p>	
Критерій 9. Прозорість та публічність	
<p>Підкритерій 9.2. Однак, ЕГ не змогла знайти на сайтах підрозділів результати громадського обговорення проєкту ОНП.</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9. Позитивними практиками в контексті критерію 9, на думку ЕГ, є широке залучення працевластців та зацікавлених сторін до практичної реалізації ОНП «Археологія», наявність актуальної інформаційної підтримки освітнього процесу, як на сайті КНУТШ та і на інфоресурсах підрозділів, що забезпечує достатню прозорість та публічність діяльності ЗВО, а також доступність інформації для всіх учасників освітнього процесу ОНП.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9. ЕГ рекомендує розробити систему дистанційного зв'язку зі стейкхолдерами для пропозицій та рекомендацій з удосконалення програми (розмістити на сайті кафедри гугл-форму або е-адресу гаранта).</p> <p>Рівень відповідності Критерію 9. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9. З огляду на наведені сильні сторони та позитивні практики, а також рекомендації щодо удосконалення ОНП «Археологія», ЕГ вважає, що критерій 9 відповідає рівню В. КНУТШ має належну нормативну базу, яка чітко</p>	<p>Результати громадського обговорення після прийняття рішень знімаються з сайтів – це нормальна практика всіх європейських університетів.</p> <p>Як зазначено в Звіті ЕГ на сайті факультету від 18.06.2021 було розміщено, для громадського обговорення проєкт оновленої ОНП, а також форма зворотного зв'язку (http://www.history.univ.kiev.ua/2021/06/18/masters-programs/).</p> <p>Ми погоджуємось з рекомендацією не менше, ніж за місяць, розмістити на сайті кафедри або факультету проєкт ОНП зі змінами, що плануються, для можливості обговорення та внесення пропозицій від стейкхолдерів, однак, хотіли б вказати, що Стандарт ВО спеціальності “Історія та археологія” ОР “магістр” було затверджено МОН України 31.05.2021 р, і введено в дію з 2021/2022 навчального року.</p> <p>Результати обговорення ОНП, протоколи засідань кафедри, зауваження та рекомендації, що надійшли під час громадського обговорення і т.п. є внутрішніми документами та не обов'язкові для оприлюднення. Оприлюднення їх на сайті перевантажить інтерфейс сайту для пересічного відвідувача і ускладнить швидкий пошук необхідної інформації.</p> <p>За прийняті рішення щодо врахування чи не врахування пропозицій несе відповідальність гарант освітньої програми, який оцінює всі рекомендації. Правильність і обґрунтованість рішень гаранта обговорюються також на засіданнях кафедри, навчально-методичної комісії та Вченої ради історичного факультету.</p> <p>На сайті кафедри в розділі Випускники кафедри оприлюднено анкету, яка включає 15 запитань щодо якісних характеристик ОНП, пропозицій та рекомендацій по її покращенню (http://archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=article&id=74&Itemid=113), що відмічено в описі Підкритерію 8.1.</p> <p>Е-мейл гаранта розміщено на сторінці кафедри археології та музеєзнавства http://www.archaeology.univ.kiev.ua/home/index.php?option=com_content&view=article&id=45&Itemid=103.</p>

Звіт експертної групи	Коментар КНУ
<p>регламентує права та обов'язки учасників освітнього процесу та знаходиться у відкритому доступі. Наявний відкритий доступ до робочих програм ОК, актуальна інформація для абітурієнтів. З огляду на загальну тенденцію КНУТШ до дотримання принципів всебічної публічності, відсутність оприлюдненого проєкту ОНП на 2023 р є некритичним недоліком загальної стратегії публічного обговорення ОНП, тому ЕГ рекомендує не менше, ніж за місяць, розмістити на сайті кафедри або факультету проєкт ОНП зі змінами, що плануються, для можливості обговорення та внесення пропозицій від стейкхолдерів.</p>	